

archieffcodes. Er moeten zuurvrije dozen gebruikt worden. Plots mogen geen paperclips of nietjes meer in de dossiers blijven. Er is geen vrije toegang meer tot het archiefdepot... Kortom, men voelt dat men de eigen dossiers uit handen moet geven. Nu is het heel belangrijk om als archivaris op de absolute steun van het stadsbestuur te kunnen rekenen. Alles valt of staat in deze fase met een goede communicatie. Wij legden deze nieuwe werkwijze niet zomaar op maar organiseerden een infovergadering voor de administratie. We legden uit waarom en hoe archiefstukken in de toekomst zullen bewaard worden, en wat het nut daarvan was. We gaven de kwaliteiten van zuurvrije archiefdozen mee. Door collega's word je dan al eens een tijdje smalend 'Miss Zuurvrij' genoemd of hoor je dat het vroeger toch veel makkelijker was toen men 'blindelings' naar de doos kon lopen in het archiefdepot. Dan geef je best met de glimlach mee dat de doos nu 'blindelings' op hun schoot zal worden gebracht. In deze periode kan je als archivaris vaak het gevoel hebben dat je er alleen voor staat en durft de paniek al eens toeslaan. Wij kozen er bewust voor om vragen vanuit de stedelijke administratie en het leveren van dossiers met voorrang te behandelen. Wij streven er ook naar om de gevraagde stukken binnen het kwartier te leveren. Die service kwam het imago van het stadsarchief binnen de administratie uiteindelijk ten goede. Het vergt wel een erg soepele opstelling van de archiefmedewerkers.

“WIJ STREVEN ER NAAR OM DE GEVRAAGDE STUKKEN BINNEN HET KWARTIER TE LEVEREN. DIE SERVICE KWAM HET IMAGO VAN HET STADSARCHIEF BINNEN DE ADMINISTRATIE UITEINDELIJK TEN GOEDE.”

Uiteraard sta je in het begin niet met het archiefreglement te zwaaien. Als archivaris heb je inderdaad het recht om na te gaan of de dossiers wel goed geordend zijn. Met een kwinkslag kan je waarschijnlijk veel problemen omzeilen. Sommige collega's worden dan zelfs heel enthousiast om mee te helpen aan het archiefbeheer. Iemand vond het zelfs niet nodig dat we ons nog om zijn archief bekommerden: ze zouden jaarlijks wel zelf een opkuis en afvoer naar de verbrandingsoven regelen... Als je wat gemakzuchtig van aard bent, kan het beroep van archivaris een droomjob zijn...

Om met het archief als volwaardige dienst naast de stedelijke diensten te staan, kunnen ook kleine initiatieven helpen. Om je

als volwaardige stadsdienst te profileren kan je deelnemen aan activiteiten van collega's. Je stuurt berichten in naam van het stadsarchief i.p.v. enkel de archivaris. Bij geboortes of verjaardagen kan een wenskaartje vanuit de archiefdienst verstuurd worden. Bij activiteiten die uitgaan van het stadsarchief kan je een speciale uitnodiging voorzien voor de collega's (met drankje, dat helpt). Wij zorgen er in elk geval voor dat het stadsarchief voldoende opvalt en geen typische 'zolderdienst' is.

NETWERKEN MET DE POLITICI

Als de beleidsmensen erkennen dat een stadsarchief een waardevolle dienst is, heeft dat een positieve weerslag op de begroting en de opmaak van het personeelsbehoefteplan en de ermee samenhangende te realiseren activiteiten. Ooit vertelde een collega dat men in steden voor de verdeling van de financiële pot wel eens alfabetisch te werk durft te gaan, maar dan in omgekeerde volgorde: men start met de Z van zwembad en het overschot is voor de A van archief.

Soms kan een archief ook een 'vergeten dienst' zijn of worden. Het is een heel belangrijk werkpunt voor een beginnende archiefdienst om aan de politici te kunnen aantonen dat ze ook met het archief publiek kunnen scoren: een persconferentie bij een belangrijke schenking, een voorwoord in een publicatie, een officiële opening, ... Het woord dat de afgelopen jaren een enorme imagoboost aan de archiefwereld gaf is 'erfgoed'. Plots dook erfgoed overal op en was het hip, populair en vooral alomtegenwoordig. Daar kan je gemakkelijk je archiefkarretje aanhangen. Ook politici merken de publieke populariteit van erfgoeddagen en erfgoedcellen. Politici kunnen zelfs enorm goede archiefambassadeurs zijn. Ze maken reclame voor activiteiten, horen vlug waar nog interessante verzamelaars zijn en willen zelfs gewoon folders helpen uitdelen.

NETWERKEN MET DE LEESZAALBEZOEKERS

Een lage drempel zorgt ervoor dat klanten, in dit geval leeszaalbezoekers, graag terugkomen. Bij het onthaal in de leeszaal is klantvriendelijkheid en objectiviteit erg belangrijk. Al is dat ook in de archiefwereld niet steeds gemakkelijk. Soms zijn er al eens lastige klanten. Sommigen verwachten een kant-en-klare stamboom. Anderen aanvaarden heel moeilijk dat niet alles openbaar is. Nog anderen willen gewoon hun levensverhaal en dat van hun voorouders vertellen. Ook deze bezoekers moeten in hun onderzoek de juiste begeleiding krijgen van de leeszaalverantwoordelijke. Door hun historische interesse hebben ze wellicht ook een persoonlijke verzameling — zij zijn dus potentiële schenkers.

Geregeld organiseren we opendeurdagen. Jaarlijks krijgen de nieuwe inwoners van de stad een rondleiding waarbij ook een kort bezoek aan het stadsarchief wordt gebracht. Daarbij valt op dat een doorsnee burger nog steeds een verouderd beeld heeft van archiefwerking. Tijdens deze opendeurdagen doen we altijd iets extra, want de gekende blik achter de schermen is toch niet veel spectaculairder dan rijen archiefdozen. Zo bouwden we de leeszaal al eens om tot een cinema of hielden we

een namiddag high tea om onze schenkers te bedanken. Wij maken van elke gelegenheid ook gebruik om aan te kondigen dat wij op zoek zijn naar archief en documentatie over het Waregemse verleden.

Van een eerste kennismaking met het archief hangt veel af om een potentiële nieuwe klantenkring op te bouwen. Een goede eerste indruk is dus van belang. Na een kort inleidend gesprekje met elke nieuwe archiefbezoeker proberen we een juiste inschatting te maken van zijn of haar doelstellingen. Dat helpt om de bezoeker onmiddellijk de juiste documenten aan te bieden. Anderzijds vernemen we hun interesse, wat van pas kan komen bij latere projecten...

Iedereen die zich in de leeszaal inschreef, krijgt een uitnodiging voor archiefactiviteiten. Ook dat scheidt een band. Vijf van onze oorspronkelijke bezoekers zijn ondertussen gedreven vrijwilligers van het archief geworden.

NETWERKEN MET HET VERENIGINGSLEVEN

In het verenigingsleven van de stad is ook een rol weggelegd voor het stadsarchief. Bij een archiefbezoek door een vereniging kan je bewaargeving en schenking promoten. Voorbeelden van andere verenigingen die eerder hun archief schonken zijn een stimulans. Een heel dankbare doelgroep met het oog op acquisities zijn zeker seniorenverenigingen. Die senioren zijn ook bereid om in ruil voor de obligate koffie het toezicht te verzorgen bij tentoonstellingen of andere archiefevenementen. Zij fungeren meteen als het perfecte kanaal voor mondelinge reclame voor de activiteit.

NETWERKEN DOOR PUBLIEKSACTIVITEITEN

In Waregem organiseert het stadsarchief jaarlijks minimum één activiteit voor het grote publiek. Die gaat doorgaans buiten de muren van het archief of zelfs buiten het stadhuis door. Zo nemen we jaarlijks deel aan Erfgoeddag en Open Monumentendag met thematentoonstellingen. Samenwerking met andere stadsdiensten of verenigingen leidt tot erfgoedwandelingen, historische fietstochten, publicaties en zelfs themaprojecten voor kinderen. Je kan je inderdaad afvragen of die doorgedreven publiekswerking wel de taak is van een stadsarchief. Ons heeft het in die tien jaar alvast geen windeieren gelegd. Allereerst was dat de beste manier om het stadsarchief binnen en buiten de stad bekend te maken. Het wierp ook financieel zijn vruchten af. Bij politici werd het imago van de archivaris in zijn stofjas doorbroken. Wij vinden ook dat de collecties die het stadsarchief beheert eigenlijk tot de gemeenschap behoren en dat er al eens mee naar buiten gekomen mag worden. Bij archiefactiviteiten richten wij ons niet steeds tot hetzelfde doelpubliek en zeker niet tot het typische 'archiefpubliek'. Door de voorbereiding van deze

“DOORDAT JE ‘IN THE PICTURE’ KOMT, VERKRIJGEN COLLEGA’S MEER VERTROUWEN. ZE ERVAREN HET STADSARCHIEF ALS EEN ACTIEVE DIENST EN ZIJN MEER GENEIGD OM MEE TE WERKEN.”

activiteiten leer je als archivaris je eigen archief goed kennen. Vaak wordt ook de samenwerking met andere stadsdiensten versterkt. Je betreft je collega's in een lossere en aangenamere samenwerking dan de saaier archiefoverdrachten. Dat bevordert onge-

twijfeld de collegialiteit.

Bij dergelijke activiteiten doen we ook vooraf een oproep bij de bevolking voor het ter beschikking stellen van specifiek materiaal. Dat heeft een aantal voordelen. Je kan de activiteit al maanden vooraf aankondigen. Wie iets in leen geeft, komt zeker naar de activiteit. Achteraf wordt het materiaal misschien ook afgestaan.

WAT LEVERT DAT NU OP?

Waarom is netwerken en het onderhouden van goede contacten met de verschillende stakeholders nu zo belangrijk? Wat levert het op? Het duidelijkste gevolg is zeker het extra materiaal dat in het archief terecht komt. Wekelijks komen schenkingen binnen – soms kleine, soms indrukwekkende. De stad koopt daarom in principe geen archiefstukken of documenten aan. Na tien jaar schenkingen aan het stadsarchief zijn wij 'een beetje bijgekomen'. Door netwerking voeren wij dus vooral een acquisitiepolitiek.

Een tweede gevolg van sterke interactie met derden is dat je zichtbaar wordt. Met enkel de opmaak van selectielijsten of inventarissen bereik je noch politici noch collega's of publiek. Hoewel typische archieftaken uiteraard evenveel inzet, personeel en werk vergen, blijft het resultaat hiervan toch minder opgemerkt.

Doordat je 'in the picture' komt, zowel binnen als buiten het stadhuis, verkrijgen collega's meer vertrouwen. Ze ervaren het stadsarchief als een actieve dienst en zijn meer geneigd om mee te werken. Dat komt de uitbouw van een degelijk archiefbeheersysteem uiteindelijk ook weer ten goede. Archiefbeheer staat of valt met de medewerking van de administratie.

We moeten echter ook onder ogen durven zien dat een doorgedreven, erg actieve werking ook minder aangename gevolgen kan hebben. Schenkingen leveren uiteraard extra archiefwerk op. Het evenwicht vinden en houden tussen archief- en publiekswerking is soms heel moeilijk. Het personeelsequivalent is niet rechtvaardig met de inzet die van het archiefpersoneel gevraagd wordt bij dergelijke activiteiten.

Maar toch blijven we enthousiast verder netwerken... dus mochten er nog interessante tips zijn: archief@waregem.be ■■